

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maritxu Maiztegi Arregi

*Oñati,
Gipuzkoa
(1929-2024)*

Aurkibidea

Biografia

Arantzazu auzoko Goiko Benta ostatu-baserrian jaio zen, zazpi anai-arrebatatik laugarrena. Aita bertakoa zen, eta ama auzo bereko Arrola baserrikoa. Auzoko Eskola-etxean ikasi zuen, Aita Sarrigoitia frantziskotarra irakaslearekin. Urbiako artzainen umeek ere bertan ikasten zuten. Maritxuren etxeko Bentan etxeko ortu eta ukuilutik sortutako jakiak ematen zituzten. Etxean egiten zituzten odolki, txorizo, gazta eta abarrei buruzko azalpenak ematen ditu Maritxuk; nola egin eta kontserbatzen zituzten. Maritxuk hogeitaz inguru izan zituen arte, telefonotik deitzeko frantziskotarren Arantzazuko hospederiara joan behar izaten zuten. 1940ko hamarkadan, Francoren emaztea egon zen bazkaltzen Goiko Bentan. Basilika berria eraiki zutenean, Oteizak eta Basterretxeak hartu zuten ostatu Maritxuren etxean.

Zintak

ONA-127

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-08-10
- **Iraupena:** 65 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Idoia

Pasarteak

1. Goiko Benta, betidanik ostatu

- **Erref:** ONA-127/004
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:01:45. **Bukatu:** 00:03:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Goiko Benta osatu bezala ezagutu du beti. Etxea egin zenetik da benta. Arantzazu nolakoa zen bera umea zela. 200 fraidegai zeuden. Orduko tabernak.</p>

2. Eskolan, fraideekin; txangoak Urbiara

- **Erref:** ONA-127/007
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:04:17. **Bukatu:** 00:06:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

Sei-zazpi urterekin hasi zen eskolan, fraideekin. Jose Luis Sarrigoitia maisua, oso ona. Urbiara joaten ziren udan, eskolatik. 1924an egin zen Urbiako eskola. Artzainak, zegamarrek eta.

3. Gerra izan zenean, ez zuten asko igarri

- **Erref:** ONA-127/009
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:06:50. **Bukatu:** 00:08:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gerra hasi zenean, umea zen, eta eskolan erdaraz ikasi behar zuten. Gerra ez zuten asko igarri. Auzoko mutil asko joan ziren, kintak harrapatuta.

4. Gerra garaian, Arantzazun ospitalea

- **Erref:** ONA-127/011
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:08:09. **Bukatu:** 00:09:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Osasun-zentroak

Laburpena:

Arantzazuko ostatuan ospitalea jarri zuten gerra garaian, urtebetean edo. Soldaduak egon ziren.

5. Esnea saltzen zieten fraideei

- **Erref:** ONA-127/013
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:09:13. **Bukatu:** 00:10:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Bentaz aparte, ganadua ere bazuten. Esnea fraide komentura saltzen zuten, egunero. 8-10 esne behi. Behorak eta artaldea, ehun bat ardi.

6. Arantzazuko haizea, medikuak gomendatua

- **Erref:** ONA-127/018
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:12:21. **Bukatu:** 00:13:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Gaixo zeuden umeekin joaten ziren familia batzuk, sendagileak mendiko giroa gomendatuta. Eta umeak osatu egiten ziren.

7. Egunean eguneko jana, beti freskoa

- **Erref:** ONA-127/020
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:13:25. **Bukatu:** 00:16:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ohiturak eta bizimodua » Erligioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

<p>Hozkailu gabe ondo konpontzen ziren. Kaletik ekartzen zuten jana, egunean egunekoa. Gatz-arkak. Dena freskoa jaten zuten. Txerria hiltzen zuten. Arraina gutxi erosten zen. Autobusa egoten zen Oñatira joateko, "diarixua". Fraideen kamioian, bestela. Bildotsak astoarekin eramaten zituzten harategira.</p>

8. Etxeko lan banaketa

- **Erref:** ONA-127/022
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:16:33. **Bukatu:** 00:19:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Jatorduak antzekoak ziren. Ama sukaldari ona zen. Kroketak, postreak... Etxeko ardura banaketa. Artoa errotara eraman, eta taloak, gose denboran. Babarruna, patata. Emakumeak, etxeko lanetan. Lehen, albergan, eskuz, garbitzen zituzten arropak. Ez du "puxeta" ezagutu. Lihoa ere ez.

9. Eguraldia lehen eta orain, antzekoa

- **Erref:** ONA-127/025
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:21:06. **Bukatu:** 00:22:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Eguraldia lehen eta orain antzekoa dela dio. Negu gogorak eta onak, denetik izaten zirela; lehortek ere bai. Euria eskatzeko mezak, eta eguraldi ona egiteko ere bai.

10. Harremana fraideekin eta fraidegaiekin

- **Erref:** ONA-127/026
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 00:22:06. **Bukatu:** 00:23:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Fraideekin harreman ona zuten. Fraidegaiak Iturrigorri aldera joaten ziren; familiakoekin joaten ziren bentara. Erromesaldiak; autobusetan joaten ziren Arantzazura. Bidea nolakoa zen.

11. Artzainen umeak, eskolan Arantzazun

- **Erref:** ONA-127/029
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:29:06. **Bukatu:** 00:31:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Urbiara norekin joaten ziren. Urbiako artzainen umeak ere Arantzazura joaten ziren, Aita Lasarengana, udan. Maiatzean joaten ziren Urbiara. Artzainak Oñatira joaten ziren, zaldiz Arantzazura eta gero autobusean.

12. Estraperloa eta errazionamendua

- **Erref:** ONA-127/035
- **Iraupena:** 0:03:04. **Hasi:** 00:33:36. **Bukatu:** 00:36:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

<p>Goiko Bentako sukaldea nolakoa zen. Egurra eta ikatza, ekonomikarako. Labesua. Ogia egiten zuten batzuetan. Errazionamendu garaian, taloak. Errotara joaten ziren. Garia gauez ere eho izan zuten. Arabatik ekarritako irin zakuak. Kontrolak. Patata entregatu beharra.</p>

13. Basilika berria, Oteiza eta Aita Santuaren baimena

- **Erref:** ONA-127/037
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:36:55. **Bukatu:** 00:40:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk

Laburpena:

Basilika berria egin zutenean, Oteiza Goiko Bentan egon zen. Lanen arduraduna, Martin Inda, hamabi urtean egon zen bertan apopilo. Bost logela zituzten lehen; hamar gehiago egin zituzten. Eliza bukaeran joan ziren Oteiza eta. Pascual de Lara margolaria hil egin zen. Muñoz. Basterretxea. Aita Santuaren baimena, apostoluak egiteko.

14. Franco Arantzazun, eta haren emaztea Goiko Bentan

- **Erref:** ONA-127/042
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:44:01. **Bukatu:** 00:47:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:

Franco Arantzazun egon zenekoa. Paliopelan sartu zuten elizara. 1940 urte inguruan izan zen. Beste egun batean Francoren emaztea egon zen Goiko Bentan bazkaltzen.

15. Telefonoa jarri zutenean

- **Erref:** ONA-127/048
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:50:48. **Bukatu:** 00:52:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Etiketarik ez ziren asko irteten, beti lanean. Telefonoa jarri aurretik, ospederiara joaten ziren; han zegoen zentrala.

16. Gazta egiteko prozesua I

- **Erref:** ONA-127/050
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:52:50. **Bukatu:** 00:55:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Gazta beti egin izan dute. Amak utzi zionean bera hasi zen. Inspektoreak hasi zirenean, esnea saltzen hasi ziren. Gazta egiteko prozesua. Osinak, ilerik ez pasatzeko. Gatzagia. Prentsa.</p>

17. Gazta egiteko prozesua II

- **Erref:** ONA-127/052
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:55:35. **Bukatu:** 00:57:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Gazta egiteko prozesua espikatzen jarraitzen du. Gatz uretan sartzen zuten gazta, lehortu aurretik. Kea, kolorea emateko.</p>

18. Txorizoak egiteko prozesua

- **Erref:** ONA-127/054
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:57:41. **Bukatu:** 01:00:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

<p>Txorizoak nola egiten zituzten. Txerriaren zatiak. Paletak, solomoak... Piperrak, gatza, piper hautsa... Hirugiharra, urdaia. Eskuz txikitzen zuten. Berakatza. Bi egunean salmoeran. Hesteak erosi egin behar, txahalarenak.</p>
<p>

19. Odolosteak eta "mortzilak"

- **Erref:** ONA-127/056
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 01:00:38. **Bukatu:** 01:02:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Buzkantzak eta odolosteak nola egiten zituzten. Tipula eta porrua. Arrozarekin ere egiten zituzten: "mortzilak". Orain ezin egin, debekatuta dago eta.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-04

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com